

OBSAH

Předmluva.....	7	3.2.3	Podoba a charakter pozůstatků starých cest	94
1 ÚVOD.....	9	3.2.4	Způsoby překonávání říčních a potočních údolí	102
2 DĚJINY VÝZKUMU STARÝCH CEST		3.2.5	Staré cesty a umělé úpravy terénu ..	104
2.1 Počátky a stav výzkumu v evropských zemích	15	3.2.6	Jak staré jsou cesty?.....	110
2.1.1 Via Appia v Monti Aurunci jako příklad podoby římské cesty (Exkurs I.)	25	3.2.7	Úvoz po 465 letech (Exkurs II.) ..	111
2.2 Výzkum starých cest v českých zemích	31	3.2.8	Dynamika vývoje starých cest ...	115
3 PRAMENY VÝZKUMU STARÝCH KOMUNIKACÍ		3.3 Písemné prameny ke studiu starých cest	118	
3.1 Krajina – výchozí podmínky pro mobilitu	47	3.3.1	Kazínsko-humenecký areál a údaje Kosmovy kroniky (Exkurs III.)	122
3.1.1 Původ cest a stezky zvířat	49	3.3.2	Via antiqua a další cesty na jihu zbraslavského panství ve světle listin ze 14. stol. (Exkurs IV.)	135
3.1.2 Povaha krajiny a vývoj říčních niv	53	3.3.3	Vizitační protokol arcijáhna Pavla z Janovic (Exkurs V.)	146
3.1.3 Eroze a její důsledky pro vedení cest	59	3.4 Mapy	155	
3.1.4 Význam říčních teras	62	3.4.1	Klaudyánova mapa (Exkurs VI.) ..	161
3.1.5 Brody a jejich zákonitosti	63	3.4.2	Mladší mapy ze 17.–18. století ..	167
3.1.6 Zajišťování píce	72	3.4.3	První vojenské mapování	171
3.1.7 Transport významných surovin a jeho vliv na utváření sítě dálkových cest	74	3.4.4	Další vojenská mapování	173
3.1.8 Cesta jako hydrologický problém ..	76	3.4.5	Moderní zobrazení zemského povrchu	177
3.1.9 Čtyři pravidla vedení starých cest.	79	3.5 Archeologické poznatky k trasám cest a provozu na nich	180	
3.2 Pozůstatky starých cest	81	3.5.1	Jednotlivé stavby a objekty vázané na průběh cest a dopravu a jejich role při rekonstrukci tras cest ...	182
3.2.1 Vodní eroze a její důsledky pro vznik úvozů	83	3.5.2	Mohyly a pohřební areály	185
3.2.2 Cesty a jejich geologické podloží	91	3.5.3	Na co archeologie neumí odpovědět	188
		3.6 Z obecných historických aspektů v přímém vztahu k poznávání vývoje sítě cest	189	
		3.6.1	Právní statut cest ve středověku	189
		3.6.2	Problematika mýt	191

3.6.3	Podoba a vývoj držav nemovitých majetků a jednotlivé popisy jejich hranic	205
3.6.4	Cesty a jména – pomístní a místní názvy, patrocinia	207
3.6.5	Pomístní názvy a staré cesty mezi Berouňkou, Litavkou, Kocábou a Vltavou (Exkurs VII.)	210

4 CESTY A ŘEKY

4.1	Brody a přívozy	217
4.2	Mosty	220
4.2.1	Juditin a Karlův most	226
4.2.2	Most v Roudnici nad Labem	227
4.2.3	Další středočeské mosty	228
4.3	Přechody Vltavy na severu Pražské kotliny (Případová studie I.)	233
4.3.1	Přechod Bubny	233
4.3.2	Přechod Holešovičky	241
4.3.3	Ovenecký přechod	248
4.3.4	Podbabský přechod	255
4.4	Přechody kaňonu Vltavy mezi Prahou a Kralupy (Případová studie II.)	258
4.4.1	Přechod Sedlec	258
4.4.2	Přechod Roztoky	265
4.4.3	Přechod Klecánky	274
4.4.4	Přechod Vltavy pod Levým Hradcem	280
4.4.5	Přechod Libčice	300
4.4.6	Přechod Dolany	315

5 CESTY, SÍDLA A FORTIFIKACE

5.1	Pravěká a raně středověká hradiště	329
5.1.1	Komunikační souvislosti hradiště Budeč (Případová studie III.)	331
5.1.2	Přechod Berouňky pod hradem Tetínem (Případová studie IV.)	350
5.1.3	Komunikační souvislosti hradiště Vnoř (Případová studie V.)	366
5.1.4	Staré komunikace a hradiště Závist (Případová studie VI.)	378
5.2	Vrcholně středověké hrady	386
5.2.1	Hrad Houska (Případová studie VII.)	387
5.2.2	Hrad Michalovice (Případová studie VIII.)	407
5.2.3	Komenda řádu německých rytířů v Řepíně (Případová studie IX.)	413

5.3	Cesty a jejich proměna v souvislosti s výstavbou středověkých měst	427
5.3.1	Bělá p. Bezdězem (Případová studie X.)	427
5.3.2	Cesty nad Řevnicemi (Případová studie XI.)	454
5.3.3	Brandýs n. Labem (Případová studie XII.)	464

6 ZANIKLÉ CESTY STŘEDNÍCH ČECH – VYBRANÉ REGIONÁLNÍ STUDIE

6.1	Od Řípu kolem Prahy k Berounce (Regionální studie I.)	469
6.1.1	Cesta na horu Říp?	469
6.1.2	Přechody údolí Šáreckého potoka	481
6.1.3	Trasy po západní straně míjející Pražskou kotlinu	489
6.1.4	Chuchelské úvozy	501
6.2	Přechody Hřebenů – nástup tras do jižních Čech (Regionální studie II.)	508
6.2.1	Přechody nad Mokropsy	509
6.2.2	Všenorská cesta	514
6.2.3	Dopravní uzel Karlík	526
6.2.4	Výstupy nad Dobřichovicemi a Lety	532
6.3	Trasy na sever – z problematiky starých cest na Bezdězsku (Regionální studie III.)	540
6.3.1	Stará Boleslav – brána k severu	543
6.3.2	Hrad Kamenec a Kamenecká provincie	553
6.3.3	Od Strenice k Bukovnu	566
6.3.4	Od Bukovna na Kuřívody	578
6.3.5	Cesta z Mladé Boleslavi na Žitavu kolem kláštera Hradiště – s využitím staré trasy z Mělnicka do Novosvětského sedla	592
6.3.6	Z Bezna přes Cetno na Mimoň	613
6.3.7	Z Bezna přes Skalsko k Bezdězu	624
6.3.8	Stará mělnická cesta	634

7	Závěr	661
8	Slovníček	667
9	Seznam zkratk pramenů a periodik	673
10	Věcný rejstřík	675
11	Rejstřík míst	677